ΑΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΜΑΡΤΥΡΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΙΚΗΝ ΜΗΝΗ ΚΑΙ ΠΑΝΤΕΛΑΚΗ

Ὁ ἐκ τῶν συνηγόρων ὑπερασπίσεως κ. Γ. Μαγκάκης ὑπέβαλεν ἔνστασιν εἰς τήν ἀρχήν τῆς διαδικασίας, ὑποστηρίζοντας ὅτι ὁ ἀντισμήναρχος κ. Μήνης ὅταν διέπραξε τά ἀδικήματα ἦταν ἐν πολεμικῇ διαθεσιμότητι καί συνεπῶς πρέπει νά κριθῇ ἀπό στρατοδίκας ἀνωτέρου βαθμοῦ, καθώς καί ἀπό πρόεδρον ὁ ὁποῖος εἶναι τουλάχιστον σύμβουλος γ' τάξεως.

Μετά τήν ἔνσταση τό δικαστήριον ἀπεσύρθη εἰς διάσκεψιν. Μέ τήν ἐπανάληψιν τῆς διαδικασίας ἔλαβε τόν λόγον ὁ βασιλικός ἐπίτροπος κ. Φλωράτος, ὁ ὁποῖος ἐζήτησε τήν ἀπόρριψιν τῆς ἐνστάσεως, ὑποστηρίζοντας ὅτι ὁ κ. Μήνης εἶναι ἀπότακτος καί συνεπῶς εἶναι ἰδιώτης.

Τό Στρατοδικεῖον ἔκαμε δεκτή τήν πρότασιν τοῦ Βασ. Ἐπιτρόπου καί ἀπέρριψε τήν ἔνστασιν.

ΜΗΝΗΣ: Δέν αἰσθάνομαι πικρία γιατί θά μέ δικάσουν κατώτεροι τοῦ βαθμοῦ μου ἀξιωματικοί. Ὅταν ἐπί πέντε μῆνες εἰκοσάχρονοι στρατιῶτες καί δεκανεῖς μέ κτυποῦσαν ἀλύπητα, θά παραπονεθῶ γιατί θά μέ δικάσουν ταγματάρχες!...

ΠΡΟΕΔΡ.: Τότε γιατί ὑποβάλατε τήν ἔνστασιν;

ΜΗΝΗΣ: Δέν εἶμαι δικηγόρος. Πρέπει ὅμως νά σᾶς μιλήσω γιά τά βασανιστήρια πού ὑπέστην.

ΠΡΟΕΔΡ.: Καθῆστε. Θά τά πῆτε εἰς τήν ἀπολογίαν σας.

Ἀκολούθως ἀνεγνώσθη ἡ παραπεμπτική διαταγή καί ἐξεφωνήθη ὁ κατάλογος τῶν μαρτύρων κατηγορίας καί ὑπερασπίσεως.

ΠΡΟΕΔΡ.: Τί ἔχετε νά πῆτε κ. Μήνη γιά τήν κατηγορίαν;

ΜΗΝΗΣ: Ἔχει ἀλήθειες καί ψέματα. Προσθέσεις καί παραλείψεις. Πρός κατάπληξή μου, δέν ἄκουσα νά ἀναφέρεται πουθενά ἡ εἰδική φιλοξενία πού μοῦ ἔγινε στήν Ἑλληνική Στρατιωτική Μονάδα πού βρίσκεται δίπλα ἀπό τήν Ἀμερικανική Πρεσβεία.

ΠΡΟΕΔΡ.: Αὐτά δέν μᾶς ἐνδιαφέρουν.

ΜΗΝΗΣ: Γι' αὐτό πρέπει νά σᾶς πῶ τί πέρασα 111 μέρες στήν Μονάδα αὐτή.

ΠΡΟΕΔΡ.: Εἰς τήν ἀπολογία σας. Τί λέτε ἐσεῖς κ. Παντελάκη;

ΠΑΝΤΕΛΑΚΗΣ: Θά τά πῶ στήν ἀπολογία μου.

Ὁ πρῶτος μάρτυς

Ὁ πρῶτος μάρτυς κατηγορίας ὑπομοίραρχος κ. Δημ. Σκλήκας κατέθεσε ὅτι στίς 20 Ἀπριλίου 1972 εἰδοποιήθηκε ἀπό τήν ὑπηρεσία του ὅτι στό ὑπ' ἀριθ. ΞΑ 7057 αὐτοκίνητο, τό ὁποῖο ἦταν σταθμευμένο στήν ὁδό Πέλλης τῆς Ἄνω Γλυφάδας εἶχε τοποθετηθῆ ἐκρηκτικό μηχάνημα. Πῆγε καί διεπίστωσε ὅτι εἶχε πράγματι τοποθετηθῆ ἐκρηκτικός μηχανισμός στόν δεξιό ὀπίσθιο τροχό.

Εἰδοποίησε γιά νά ἐξουδετερωθῆ τό μηχάνημα, ἀλλά πρίν πάῃ τό εἰδικό συνεργεῖο ἐξερράγη, μέ ἀποτέλεσμα νά προκληθοῦν ζημίες.

Καί ὁ κ. Σκλήκας πρόσθεσε: «Τρομοκρατήθηκαν Ἀμερικανοί καί Ἕλληνες ἀπό τήν ἔκρηξη. Πολλοί μοῦ ἔλεγαν ὅτι οἱ δράστες δέν πρέπει νά δικασθοῦν, ἀλλά νά παραδοθοῦν στούς συγγενεῖς πού ἔχασαν τούς δικούς τους ἀπό ἐκρήξεις βομβῶν».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ἠδύνατο νά προκληθῇ κίνδυνος εἰς ἄτομα;

ΜΑΡΤ.: Βεβαίως.

Ἀκολούθως ὁ μάρτυς εἶπε ὅτι μετά τετραήμερον μετεφέρθη ὁ κ. Μήνης εἰς τήν ὑπηρεσίαν του καί ὑπέδειξε τό σημεῖον ὅπου εἶχε τοποθετήσει μίαν ἄλλην «βόμβαν», ὅπως τήν ἐχαρακτήρισε. «Εἶχε τοποθετηθῆ εἰς ἀμερικανικόν αὐτοκίνητον τό ὁποῖον εἶχε σταθμεύσει εἰς τήν ὁδόν Παλμύρας. Ἡ βόμβα αὐτή εἶχε διαλυθῆ καί βρέθηκαν διάφορα κομμάτια της ἀκόμη καί στήν παιδική χαρά, πού βρισκόταν 50 μέτρα μακρυά».

Καί ὁ μάρτυς κατέληξε: «Εὐτυχῶς πού δέν ἐξερράγει, διότι θά εἴχαμε θύματα παιδιά», ἀπαντώντας εἰς σχετικάς ἐρωτήσεις.

Γ. ΜΑΓΚΑΚΗΣ (ὑπεράσπισις): Γνωρίζετε τί λέγουν οἱ εἰδικοί πυροτεχνουργοί. Λένε ὅτι «εἶναι μικρᾶς ἰσχύος» καί εἶχον σκοπόν νά προκληθῇ θόρυβος καί νά διαταραχθοῦν οἱ σχέσεις Ἑλλάδος ΗΠΑ.

ΠΡ.: Κακῶς ἐκφέρουν γνώμη οἱ πυροτεχνουργοί. Δέν τούς ρωτήσαμε.

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ (συνήγορος): Εἴπατε περί «παιδικῆς χαρᾶς». Γνωρίζετε ποίαν ὥραν ἐγένοντο οἱ ἐκρήξεις;

ΜΑΡΤ.: Συνήθως βράδυ. Ἀλλά πάντα βρίσκονται παιδιά στήν «Παιδική χαρά».

ΣΥΝ.: Ἀπρίλιο μῆνα καί βρίσκονται 12 τά μεσάνυκτα παιδιά στήν «Παιδική χαρά»;

ΜΑΡΤ.: Μάλιστα.

ΣΥΝ.: Θά κρίνῃ πιστεύω τό δικαστήριο. Εἴπατε ὅτι ἐκδηλώθηκε καί ἡ λαϊκή ἀγανάκτηση καί μίλησαν μάλιστα γιά λαϊκή δικαιοσύνη.

ΠΡ. Νά μή ἀπαντήσετε κ. Μάρτυς.

ΣΥΝ.: Ρώτησα κ. Πρόεδρε γιατί αὐτό ἀναφέρει στήν κατάθεσή του.

ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΛΟΣ (συνήγορος): Ρωτήσατε τόν κ. Μήνη ἄν τοποθέτησε μόνος του ἤ μέ ἄλλον τά ἐκρηκτικά αὐτά μηχανήματα;

ΜΑΡΤ.: Δέν τόν ρώτησα.

ΜΗΝΗΣ: Μέ ρωτήσατε καί σᾶς εἶπα ὅτι τίς τοποθέτησα μόνος μου.

Ὁ μάρτυρας αὐτός «μέ βασάνισε»

Ἐν συνεχείᾳ κλήθηκε ὁ δεύτερος μάρτυρας κατηγορίας κ. Κων. Κλωνάρης, ταγματάρχης Χωροφυλακῆς. Ὁ κ. Παντελάκης, ζήτησε τόν λόγο καί εἶπε:

«Ὁ κ. Κλωνάρης δέν θά ἔπρεπε νά ἔλθῃ νά καταθέσῃ. Ὅταν μέ ξάπλωσαν καί μοῦ κατέβασαν τό παντελόνι μοῦ ἔβαλε ἠλεκτρικό καλώδιο στά γεννητικά μου ὄργανα».

ΠΡ.: Δέν ἔχετε λόγους νά ζητᾶτε τήν ἐξαίρεση τοῦ μάρτυρος.

ΚΑΤ.: Δέν μπορεῖ ἡ δικαιοσύνη νά βασιστῇ στήν κατάθεση ἑνός μάρτυρα πού μέ βασάνισε.

ΠΡ.: Καθῆστε κάτω.

ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ: Κάνατε προανάκριση κ. Μάρτυς;

ΜΑΡΤ.: Ὄχι.

ΠΡ.: Τί ἔχετε νά μᾶς καταθέσετε κ. Κλωνάρη;

Αἱ ἐκρήξεις

Εἰς τήν κατάθεσή του ὁ κ. Κλωνάρης ἀνεφέρθη εἰς τάς ἐκρήξεις πού ἔγιναν εἰς τήν περιοχήν τῆς Χωροφυλακῆς καί εἰδικώτερον εἰς τό ὑπ' ἀριθ. ΞΑ 1048 αὐτοκινήτου εἰς τό Ψυχικόν, εἰς τό ὑπ' ἀριθ. ΞΑ 4201 αὐτοκινήτου τοῦ στρατιωτικοῦ ἀκολούθου τῶν ΗΠΑ εἰς τό Ψυχικόν, εἰς τό ὑπ' ἀριθ. ΞΑ 4432, αὐτοκινήτου εἰς Κηφισιάν καί εἰς ἄλλα διπλωματικά αὐτοκίνητα καί ἐτόνισε ὅτι εἰς ὅλας τάς περιπτώσεις θά διέτρεχαν θανάσιμον κίνδυνον τά ἄτομα πού θά εὑρίσκοντο πλησίον τοῦ τόπου τῶν ἐκρήξεων.

Τά αὐτά ἐπανέλαβε καί ὅταν ἡ ὑπεράσπισις τοῦ ἔθεσε ὑπ' ὄψιν τάς ἐκθέσεις πραγματογνωμοσύνης τῶν πυροτεχνουργῶν.

Αἱ ἄλλαι ἐκρήξεις

Ὁ ἀστυνόμος τῆς Γενικῆς Ἀσφαλείας Ἀθηνῶν κ. Γιαννικόπουλος κατέθεσεν ὅτι εἰς τήν περιφέρειαν τῶν Ἀθηνῶν ἐξερράγησαν 8 βόμβαι, ἀπό τάς ὁποίας ἦτο δυνατόν νά προκύψῃ κίνδυνος ἀνθρώπων καί προσέθεσε: «Ὁ Μήνης ἔχει ἐγκληματικόν δρᾶσιν».

Τά αὐτά κατέθεσε καί ὁ μάρτυς κ. Μαρινάκης, ὑπενωμοτάρχης.

Ἀκολούθως κατέθεσεν ὁ κ. Σούσουρας, ὁ ὁποῖος εἶπε ὅτι ἐνῶ ἐβάδιζε μέ τήν σύζυγόν του εἰς τήν Κηφισιάν, βρῆκε κάτι εἰς τόν δρόμον πού ἔμοιαζε μέ τρανζίστορ. Μόλις τό ἔπιασε ἀντελήφθη ὅτι ἐπρόκειτο περί βόμβας καί τό πέταξε. Ἐξερράγη δέ ἀργότερα.

Β. ΕΠ.: Εἰς τήν κατάθεσίν σας χαρακτηρίζετε ὡς ἐγκληματικός αὐτάς τάς ἐνεργείας καί ὅτι προέρχονται ἀπό ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι πληρώνονται δι' αὐτό. Τό πιστεύετε καί τώρα;

ΜΑΡΤ.: Μάλιστα.

ΝΟΔΑΡΟΣ (στρατ.): Ἐάν ἡ βόμβα αὐτή ἐξερηγνύετο ἐνῶ τήν κρατούσατε, τί θά παθαίνατε;

ΜΑΡΤ.: Ἴσως νά μέ σκότωνε.

Οἱ πυροτεχνουργοί

Ἀκολούθως κατέθεσαν οἱ πυροτεχνουργοί τοῦ Στρατοῦ κ.κ. Π. Ζαμπάντης λοχαγός, Παπαμιχαήλ, ἀνθυπασπιστής καί Παπανδρουλάκης ταγματάρχης, οἱ ὁποῖοι ἐτόνισαν ὅτι τά ἐκρηκτικά μηχανήματα ἦσαν μέν μικρᾶς ἰσχύος, ὅπως ἀναφέρουν εἰς τήν πραγματογνωμοσύνην των, ἀλλά θά ἦτο δυνατόν νά προκληθῇ καί κίνδυνος εἰς ἀνθρώπους.

Εἰς σχετικάς ἐρωτήσεις τῆς ὑπερασπίσεως, διατί δέν ἀνέφεραν τούς κινδύνους αὐτούς εἰς τάς ἐκθέσεις των, ἀπήντησαν ὅτι εἰς τάς συγκεκριμένας περιπτώσεις δέν ὑπῆρξαν θύματα, ἀλλά θά ἦτο δυνατόν νά ὑπάρξουν ὑπό ὡρισμένας προϋποθέσεις.

Π. Κανελλόπουλος: Αἱ προθέσεις ἀξίζουν ἠθικῆς ἀναγνωρίσεως

Ἀκολούθως κατέθεσε ὁ κ. Παναγιώτης Κανελλόπουλος, πρώην πρωθυπουργός, ὁ ὁποῖος ἐτόνισε μεταξύ ἄλλων:

● Κύριε πρόεδρε, ἐκλήθην ὡς μάρτυς ὑπερασπίσεως τοῦ ἀντισμηνάρχου κ. Μήνη ἀλλά βεβαίως θά ἤθελα νά μοῦ ἐπιτρέψετε νά πῶ ὅτι γνωρίζω καί τόν ἰατρόν κ. Παντελάκην καί τιμῶ τήν προσωπικότητά του.

Κατά τήν πολυκύμαντον ἱστορία τῶν τελευταίων τριάντα ἐτῶν τοῦ ἔθνους, εἶχα τήν εὐκαιρίαν νά διασταυρώσω ἐπανειλημμένως τά βήματά μου μέ τά βήματα τοῦ κ. Μήνη. Τήν δρᾶσιν του τήν γνωρίζετε. Εἶναι γνωστή. Θά σᾶς πῶ τρία μόνο χαρακτηριστικά περιστατικά. Τήν ἄνοιξιν τοῦ 1942 κατέφυγα εἰς τήν Μέσην Ἀνατολήν. Ἀνέλαβα τήν ἀντιπροεδρία τῆς κυβερνήσεως καί τό ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Ἀμύνης. Τρεῖς μῆνες μετά ἔδωσα ἐντολή νά δημιουργηθῇ ἡ δευτέρα Ἑλληνική Ταξιαρχία εἰς τήν Παλαιστίνη καί νά ἐνταχθῇ εἰς τήν 8ην στρατιάν.

Ὁ κ. Μήνης δι' ἑνός ἀξιωματικοῦ ἐζήτησε νά μέ συναντήσῃ. Ἦτο τότε δεκανεύς. Τόν δέχθηκα καί μοῦ ζήτησε νά διατάξω τήν ἐπαναφορά του εἰς τήν Ἀεροπορία. Εἶχε συμβῆ ἕνα ἐπεισόδιο εἰς τήν Γάζα καί ὁ κ. Μήνης εἶχε τιμωρηθῆ. Εἶχε μεταφερθῆ εἰς τόν στρατόν ξηρᾶς.

ΠΡ.: Ποίας μορφῆς ἐπεισόδιο ἦταν;

ΜΑΡΤ.: Ἦταν ἕνα ἐπεισόδιον τῶν εἰκοσαετῶν νέων πού ἤθελαν νά πᾶνε νά πολεμήσουν. Δέν γνωρίζω πάντως ἀκριβῶς τό ἐπεισόδιο.

ΠΡ.: Πρέπει πάντως ἡ παράβαση νά ἦτο βαρεία.

ΜΑΡΤ.: Ρώτησα τόν τότε ἀρχηγό τῆς ἀεροπορίας κ. Βῆλον καί μοῦ εἶπε ὅτι ἦταν ἕνα παιδαρχικό παράπτωμα καί ἐτιμωρήθη μόνο ὁ Μήνης σάν ἀρχηγός τῆς τάξεως.

Διέταξα τήν ἐπαναφορά του εἰς τό σῶμα. Τήν ἐνέκρινε ὁ ἀρχηγός τῆς Ἀεροπορίας καί ὁ ἀρχηγός τοῦ Στρατοῦ. Ἔτσι γνώρισα τόν ἀντισμήναρχον Μήνη. Μέ παρεκάλεσε να πάῃ ἀπό τήν δευτέρα στήν πρώτη ταξιαρχία γιά νά πολεμήσῃ. Ἡ δεύτερη θά καθυστεροῦσε.

Ἐπολέμησε στό Ἔλ Ἀλαμέϊν. Τόν βρῆκα τραυματία στό νοσοκομεῖο τῆς Ἀλεξανδρείας.

Τήν 27η Σεπτεμβρίου 1944 ὑπό συνθήκας δραματικάς, ἔφτασα εἰς τήν Καλαμάτα. Ἐκεῖ συνήντησα τόν κ. Μήνη. Δέν ἤξερα ὅτι εἶχε ἐκπαιδευθῆ ὡς σαμποτέρ καί ἀλεξιπτωτιστής. Ἐρρίφθη λοιπόν δι' ἀλεξιπτώτου εἰς τόν Ταΰγετον.

Τήν τρίτη φορά τόν συνάντησα τό 1947. Δραματικό ἔτος τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας. Ἀποφασίσαμε οἱ ἀείμνηστοι Γ. Παπανδρέου, Βενιζέλος καί ἐγώ, νά ἀνταποκριθοῦμε εἰς ἔκκλησιν τοῦ πρωθυπουργοῦ Τσαλδάρη προκειμένου ὁ πρόεδρος Τροῦμαν νά ἀποφασίσῃ νά βοηθήσῃ τήν Ἑλλάδα. Ἀνέλαβα τό ὑπουργεῖο Ἀεροπορίας. Ὁ ἀείμνηστος πτέραρχος Θεμελῆς, ἦρθε καί μέ παρεκάλεσε ά δεχθῶ τόν κ. Μήνη. Μοῦ εἶπε ὅτι ὑπηρετοῦσε σέ ὑπηρεσία τῆς ἀεροπορίας ὄχι μάχιμη καί μοῦ ζήτησε νά μετατεθῇ σέ πολεμική μονάδα. Τότε ἔμαθα ὅτι εἶχε ἐκπαιδευθῆ στήν Ροδεσία. Ἔδωσα ἐντολή νά μετατεθῇ σέ πολεμική μονάδα καί ουσ χρόνια ἀργότερα ἔμαθα ὅτι πολέμησε γενναῖα, τραυματισθείς πολλές φορές καί τήν τελευταία βαρύτατα με ἀποτέλεσμα νά μείνῃ ἀνάπηρος.

Θεώρησα καθῆκον μου νά ἔρθω νά καταθέσω δι' αὐτόν ἄν καί διά τῶν μαρτυριῶν μου δέν βοήθησα ὅσους ἔχω ὑπερασπισθῆ....

ΠΡ.: Διαφωνῶ μέ τό τελευταῖο.

ΜΑΡΤ.: Τουλάχιστον δέν βοήθησα τόσο ὥστε νά ἀπαλλαγῇ κάποιος ἀπό αὐτούς ὑπέρ τῶν ὁποίων κατέθεσα.

ΠΡ.: Τό ἐπεισόδιον τῆς Μ. Ἀνατολῆς, εἶχε σχέσιν μέ τήν ἀνταρσίαν;

ΜΑΡΤ.: Ὄχι, ἡ ἀνταρσία ἔγινε ἀργότερα. Γνωρίζω καλῶς ἐκεῖνα τά δραματικά γεγονότα.

ΠΡ.: Βεβαιότα, γράφατε ἱστορίαν.

ΜΑΡΤ.: Θεωρῶ ὅτι ἔγραψα κακήν ἱστορίαν. Πάντως ἔγραψα ἱστορία.

ΠΡ.: Ἡ θέσις μου δέν μοῦ ἐπιτρέπει νά σᾶς πῶ τήν γνώμη μου. Διά τάς πράξεις πού κατηγορεῖται, τί γνωρίζετε;

ΜΑΡΤ.: Γνωρίζω διατί κατηγορεῖται καί ὄχι τί ἔπραξε. Χωρίς νά θέλω νά κάνω κήρυγμα, ὁ ἀγών μπορεῖ νά γίνεται μ' ὁποιοδήποτε μέσο.

ΠΡ.: Αὐτό εἶναι συζητήσιμο.

ΜΑΡΤ.: Ἄν θέλετε νά τό συζητήσωμεν.

ΠΡ.: Ἄς τό ἀφήσωμε.

ΜΑΡΤ.: Ἐνδιαφέρει καί ἐξετάζεται ὁ σκοπός καί αἱ προθέσεις. Αἱ προθέσεις των ἦσαν τίμιαι καί ἀξίζουν ἠθικῆς ἀναγνωρίσεως.

ΠΡΟΕΔΡ.: Αὐτό τό «οἱοδήποτε μέσον» δέν τό ἔχω συναντήσει εἰς τά συγγράμματά σας

ΜΑΡΤΥΣ: Κύριε πρόεδρε σᾶς εἶπα ὅτι δέν ἐπιθυμῶ νά κάνω κύρυγμα. Πάντως ἐάν θέλετε μπορῶ νά σᾶς ἐξηγήσω.

«Τιμή μου νά ὑπερασπίζομαι τόν ἰατρόν κ. Παντελάκην»

Ἀκολούθως κατέθεσε ὁ Ἄγγλος καθηγητής κ. Ὄττο Γούλφ, ὁ ὁποῖος μεταξύ ἄλλων εἶπε:

«Θέλω νά σᾶς εὐχαριστήσω πού ἐπιτρέψατε νά ἀκουσθῶ καλύτερα. Ἦρθα γιά νά μιλήσω γιά τόν φίλο καί συνεργάτη μου κ. Παντελάκη. Τόν γνώρισα γιά πρώτη φορά τό 1960 στό Λονδῖνο ὅταν ἦλθε γιά μεταπτυχιακές σπουδές. Μοῦ ἔκανε ἐντύπωση ἡ σεμνότητα καί τό ἦθος του καί τοῦ παραχώρησα μιά θέση στήν μονάδα πού διηύθυνα. Εἶναι ἀκέραιος καί τίμιος. Πολύ γρήγορα ἔγινε καί προσωπικός μου φίλος. Τό θεωρῶ τιμή μου νά τόν ὑπερασπίζομαι στό δικαστήριό σας.

Πρίν ἀποφασίσῃ νά γυρίσῃ στήν Ἑλλάδα τοῦ προσέφερα μιά θέση στήν ὁμάδα ἐρευνῶν. Ἡ προσφορά μου ἰσχύει καί τώρα.

Μετά τήν ἐπιστροφή του στήν Ἑλλάδα ἔγινε γρήγορα διεθνῶς γνωστός καί ἐξελέγη μέλος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑταιρείας γιά τίς μελέτες του στήν Παιδιατρική. Ἀπό κάθε χώρα δέν ὑπάρχουν πολλά μέλη.

— Μέ συγκίνηση ἀναμένουν πολλοί παιδίατροι τῆς Εὐρώπης τήν ἔκβαση τῆς δίκης. Ὁ κ. Παντελάκης εἶχε πάντα μεγάλη φροντίδα γιά τήν ὑγεία τῶν παιδιῶν καί τῶν γονέων του. Εἶχε εὐρύτερο ἐνδιαφέρον σέ θέματα τῆς παιδικῆς ὑγείας. Αὐτό ἀντικατοπτρίζεται καί στίς ὁμιλίες του ἀπό τό Ἀγγλικό Ραδιόφωνο.

Ἔχει κάνει πάρα πολλά γιά νά σώσῃ τίς ζωές παιδιῶν. Ἔχει πάρα πολλά νά δώσῃ ἀκόμη καί τό μέλλον ὅλων μας εἶναι τά παιδιά.

Στό πρόσωπό του ἀντικρύζεται ἕνα σοβαρώτατο ἐρευνητή.

ΠΡΟΕΔΡ.: Γνωρίζετε τίποτε διά τήν συγκεκριμένην περίπτωσιν;

ΜΑΡΤΥΣ: Πληροφορήθηκα ὅτι ἀπό τίς ἐνέργειές του δέν ἐπῆλθε ζημιά σέ ἀνθρώπινε ζωές. Δέν εἶχε ἄλλη συνταγματική διέξοδο γιά νά ἐκφράσῃ τήν ἀντίθεσή του. Θά ἤθελα νά προσθέσω ὅτι ἕνας ἄνθρωπος πού εἶναι τεταγμένος νά σώσῃ ἀνθρώπινες ζωές δέν θά ἀφαιροῦσε ποτέ ἀνθρώπινη ζωή.

ΠΡΟΕΔΡ.: Εἰς τήν χώραν σας ὅταν ὑπάρχει διαφωνία, οἱ ἰατροί τοποθετοῦν βόμβες κάτω ἀπό τά αὐτοκίνητα;

ΜΑΡΤΥΣ: Στήν χώρα μου ὑπάρχουν ἄλλοι τρόποι νά ἐκφράζωνται οἱ διαφωνίες. Ὑπάρχει ὁ λόγος, ὁ διάλογος, ἡ γραφή, τό Κοινοβούλιο. Ἐκεῖ δέν θά ἦταν ἀναγκαῖο.

ΠΡΟΕΔΡ.: Ἐγκρίνετε ὅσα συμβαίνουν εἰς τό Μπέλφαστ;

ΜΑΡΤΥΣ: Γενικά δέν ἐγκρίνω τίς βόμβες.

ΠΡΟΕΔΡ.: Ὑπάρχει, ὅμως, Κοινοβούλιον ἐάς τήν Ἀγγλίαν;

ΜΑΡΤΥΣ: Καί βεβαίως ὑπάρχει Κοινοβούλιον. Ἐκεῖ συζητοῦνται αὐτά τά θέματα καί τά κόμματα προσπαθοῦν νά βροῦν λύσεις.

ΝΟΔΑΡΟΣ (Στρατοδίκης): Αὐτοί πού ἐνδιαφέρονται διά τόν κατηγορούμενον, γνωρίζουν διατί κατηγορεῖται;

ΜΑΡΤΥΣ: Οἱ ἐφημερίδες γράφουν ὅτι ὁ κ. Παντελάκης ἔλαβε τά ἐνδεικνυόμενα μέτρα ὥστε νά μήν ὑπάρξουν θύματα.

Σ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (Συνήγορος): Εἴχατε φιλία μέ τόν κ. Παντελάκην. Διαπιστώσατε ἄν ἦτο μηδενιστής, ἀναρχικός ἤ ἤθελε τήν χρῆσι βομβῶν;

ΜΑΡΤΥΣ: Οὐδέποτε διεπίστωσα παρόμοιον πρᾶγμα. Εἶμαι ἄνθρωπος τῆς εἰρήνης. Δέν θά δεχόμουν ποτέ ἕναν ἀναρχικό.

ΣΥΝΗΓ.: Ἦταν πάντα ὑπέρ τοῦ διαλόγου;

ΜΑΡΤΥΣ: Βεβαίως. Τοῦ εἶπα νά ἐργασθῇ στό Λονδῖνο, ἀλλά ἔκρινε ὅτι τό καθῆκον του τόν καλοῦσε στήν Ἑλλάδα.

ΠΑΝΤΕΛΑΚΗΣ (κατηγορούμενος): Τό καλοκαίρι τοῦ 1967 σᾶς συνάντησα ἀγαπητότατε κ. Γούλφ καί σᾶς εἶπα ὅτι θέλω νά μείνω στήν Ἑλλάδα:

ΠΡΟΕΔΡ.: Ὄχι ἀγαπητός, μᾶλλον σεβαστός...

ΠΑΝΤΕΛΑΚΗΣ: Ἀγαπητότατος.

ΜΑΡΤΥΣ: Προτιμῶ νά μέ ἀποκαλεῖ ἀγαπητότατο φίλο, ὁ κ. Παντελάκης.

ΠΡΟΕΔΡ.: Εἶναι καθηγητής κ. Παντελάκη καί εἰς τήν Ἑλλάδα τούς καθηγητάς τούς ἀποκαλοῦμαι σεβαστούς.

ΠΑΝΤΕΛΑΚΗΣ: Δέν ἤμουνα φοιτητής, ἀλλά συνεργάτης τοῦ κ. Ὄττο Γούλφ.

ΜΑΡΤΥΣ: Δέν θέλω νά μέ σέβονται οἱ φοιτηταί, ἀλλά νά μέ ἀγαποῦν. Τό καλοκαίρι τοῦ 1967 ἦρθα στήν Ἑλλάδα καί πρότεινα πάλι εἰς τόν κ. Παντελάκη νά ἐπιστρέψῃ στήν Ἀγγλία, ἀλλά ἀρνήθηκε.

Πρακτικά:
Ν. ΚΑΚΑΟΥΝΑΚΗΣ
Ε. ΜΠΑΡΤΖΙΝΟΠΟΥΛΟΣ
Π. ΛΟΥΚΑΚΟΣ

Ὁ πρόεδρος κ. Καραχάλιος (εἰς τό μέσον) καί τά μέλη τοῦ Ἐκτάκτου Στρατοδικείου, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου δικάζονται οἱ κ.κ. Μήνης καί Παντελάκης

Γ. Μαῦρος: Καμμία δικτατορία δέν ἔχει καλό τέλος

Ὁ μάρτυς ὑπερασπίσεως τοῦ κ. Παντελάκη κ. Γιῶργος Μαῦρος κατέθεσε μεταξύ ἄλλων:

Εἶμαι μάρτυς τοῦ κ. Παντελάκη. Ἐξαίρετος ἐπιστήμων καί ἄνθρωπος ἀνωτάτου ἤθους.

ΠΡ.: Διά τήν κατηγορίαν γνωρίζετε;

ΜΑΡ.: Γνωρίζω ὅτι δέν ὑπῆρχε κανένα θῦμα ἀπ' αὐτάς τάς κροτίδας. Καί οἱ εἰδικοί παραδέχονται ὅτι δέν ἦταν δυνατόν νά προκύψῃ κίνδυνος ἀνθρώπων.

ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (συνήγορος) Ποῖα εἶναι τά κίνητρα τοῦ κατηγορουμένου;

ΠΡ.: Δέν μᾶς ἐνδιαφέρουν τά κίνητρα ἀλλά οἱ πράξεις.

ΣΥΝ.: Πῶς δέν μᾶς ἐνδιαφέρουν κ. πρόεδρε.

ΠΡ.: Καλῶς θά ἐκτιμηθοῦν. Πάντως γνωρίζετε κ. μάρτυς ὅτι δικάζονται διά παραβάσεις τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος;

Μ.: Μέ πληροφορεῖτε κ. πρόεδρε διά κώδικα ὁ ὁποῖος φέρει τήν ὑπογραφήν μου. Ἡ δίκη αὐτή εἶναι πολιτική. Ἀπόδειξις ὅτι τά τέσσερα τρίτα τοῦ δικαστηρίου εἶναι στρατιωτικοί. Αὐτό σημαίνει ὅτι δέν δικάζονται διά ποινικόν ἀδίκημα οἱ κατηγορούμενοι. Ὑπάρχουν τά τακτικά δικαστήρια. Ὁ πολίτης πού θεωρεῖ ἕνα καθεστώς δικτατορικόν ἔχει δικαίωμα νά ἀντιδράσῃ.

ΠΡ.: Ἐσεῖς δέν τοποθετήσατε βόμβες.

Μ.: Ὁ καθένας ἀντιδρᾶ μέ τόν δικό του τρόπο. Πάντως πρέπει νά γνωρίζετε ὅτι καμμιά δικτατορία δέν ἔχει καλό τέλος.

ΠΡ.: Δέν μέ ἐνδιαφέρει τό τέλος τῆς δικτατορίας.

Μ.: Ἐνδιαφέρει ὅμως ἐμᾶς. Χωρίς νά τοποθετήσω βόμβες παρέμεινα δυό μῆνες ἐξορία.

Διακυβεύεται τό ἀγαθόν τῆς ἐλευθερίας καί ὁ καθένας μπορεῖ νά ἀντιδράσῃ μέ τόν τρόπον του. Ἡ δίκη ἐπαναλαμβάνω εἶναι πολιτική. Ἀπόδειξις εἶναι καί τό γεγονός ὅτι θά καταλάβῃ αὔριο τίς πρῶτες σελίδες τοῦ ἑλληνικοῦ καί ξένου Τύπου.

Ὁ κ. Μποῦτος

Ἐν συνεχείᾳ κατέθεσεν ὁ κ. Ἰωάννης Μποῦτος, πρώην ὑπουργός, ὁ ὁποῖος εἶπε:

«Γνώρισα τόν Μήνη ὡς θρῦλον καί κοντά ὡς ἄνθρωπον. Ἐπετέλεσε τό καθῆκον του εἰς πᾶσαν περίπτωσιν. Τόν γνώρισα καί ὡς ἄνθρωπον καί διεπίστωσα ὅτι εἶναι ἄνδρας ἀποφασιστικός νά τηρήσῃ τόν ὅρκο του καί νά πολεμήσῃ γιά τήν δημοκρατίαν καί τήν ἐλευθερίαν αὐτοῦ τοῦ τόπου.

Ὅτι ἔπραξε τό ἔπραξε ἐν γνώσει ὅτι θά τιμωρηθῇ αὐστηρά καί μάλιστα ἀπό Ἔκτακτο Στρατοδικεῖο. Ἕνας ἄνθρωπος σάν τόν Μήνη δέν μποροῦσε νά δεχθῇ σιωπηρῶς τήν στέρησιν τῆς ἐλευθερίας τοῦ λαοῦ.

ΠΡ.: Γνωρίζετε ὅτι διέπραξαν ἀδικήματα —τοῦ Ποινικοῦ Δικαίου;

ΜΑΡ.: Θά σᾶς ἀπαντήσω ὡς πολιτικός. Ἡ ἱστορία κ. πρόεδρε θά κρίνῃ. Πολλές φορές δικαίωσε παρόμοιες πράξεις.

ΝΟΔΑΡΟΣ (στρατοδίκης): Ποῖα περιστατικά σᾶς ἔκαναν νά τόν θαυμάσετε ὡς θρῦλον;

ΜΑΡ.: Εἰς τήν περίοδον τοῦ ἐμφυλίου πολέμου. Πετοῦσε τόσο χαμηλά πού προκαλοῦσε τόν θαυμασμό ὅλης τῆς ἀεροπορίας. Προσγειώθη μ' ἕνα φτερό. Πετοῦσε ἐνῶ ἤξερε ὅτι οἱ τροχοί δέν λειτουργοῦν. Τραυματίσθηκε τέσσερες φορές. Ἔπεσε μέ ἀλεξίπτωτο εἰς τόν Ταΰγετο.

Εἰς τό σημεῖον αὐτό διεκόπη ἡ πρωινή συνεδρίασις.

Ὁ κ. Π. Παπαληγούρας

Μέ τήν ἔναρξιν τῆς ἀπογευματινῆς συνεδριάσεως, τήν 5ην μ.μ., ἐκλήθη νά καταθέσῃ ὁ κ. Π. Παπαληγούρας, μάρτυς ὑπερασπίσεως τοῦ κ. Μήνη. Ὁ κ. Παπαληγούρας ἀνεφέρθη εἰς τήν προσωπικότητα καί τήν ἐθνικήν δρᾶσιν τοῦ κ. Μήνη καί εἶπεν ὅτι ἡ ἀντίδρασίς του ὑπῆρξεν ἔκφρασις διαμαρτυρίας διότι δέν ἰσχύουν τά στοιχειώδη πολιτικά δικαιώματα.

ΠΑΠΑΛΗΓΟΥΡΑΣ: Γιά νά καταφύγῃ ὁ κ. Μήνης εἰς τάς πράξεις αὐτάς, εἶμαι ἀναγκασμένος νά σκεφθῶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ὅταν δέν βρίσκῃ διέξοδον διά νά ἐκφράσῃ τάς πεποιθήσεις του, καταλήγει εἰς τήν βίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ἐπιτρέπεται νά διεκδικῇ τά δικαιώματα αὐτά καταφεύγοντας εἰς τήν βίαν καί παραβιάζοντας τόν Ποινικόν Κώδικα;

ΜΑΡΤΥΣ: Δέν κρίνω ἀφηρημένα, ἀλλά τίς συγκεκριμένες πράξεις. Καί χωρίς νά θέλω νά πολιτικολογήσω, δέν πρέπει νά παραβλέπωμε τούς ἠθικούς αὐτουργούς τῆς πράξεως.

Ὁ κ. Δ. Παπασπύρου

Ἐν συνεχείᾳ κατέθεσεν ὁ κ. Δ. Παπασπύρου, πρώην ὑπουργός, ὁ ὁποῖος ἀνέφερεν ὅτι ὁ κ. Μήνης προέβη εἰς τάς πράξεις, διά τάς ὁποίας κατηγορεῖται, μέ συνείδησιν χρέους, διά τήν ἀποκατάστασιν τῆς ἐλευθερίας καί ὅλων τῶν δικαιωμάτων πού ἀναγνωρίζονται εἰς τούς πεπολιτισμένους λαούς.

ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ: Οἱ κροτίδες αὐτές δέν προκάλεσαν θύματα ἤ σοβαρές ὑλικές ζημίες. Ὑπέμνησαν ἐδῶ καί εἰς τό ἐξωτερικόν ὅτι ὁ λαός στερήθηκε τά βασικά δικαιώματά του...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Πολύ καλά, πολύ καλά, ἀρκεῖ.

Ὁ κ. Ν. Λοῦρος

Ὑπέρ τοῦ κ. Παντελάκη κατέθεσεν ἀκολούθως ὁ κ. Ν. Λοῦρος, ὁ ὁποῖος ἀφοῦ ἀνεφέρθη εἰς τό ἐπιστημονικόν ἔργον καί τάς ἱκανότητάς του, εἶπεν ὅτι ὁ κατηγορούμενος προσεπάθησε μέ τήν πρᾶξιν του αὐτήν νά ἐκφράσῃ τήν ἀντίθεσίν του.

Ὁ κ. Κοκκέβης

Διά τήν ἡρωϊκήν δρᾶσιν τοῦ κ. Μήνη κατά τόν Β' Παγκόσμιον πόλεμον κατέθεσε καί ὁ κ. Α. Κοκκέβης, τέως ὑπουργός.

ΚΟΚΚΕΒΗΣ: Ὁ κ. Μήνης εἶναι βαθύτατα δημοκρατικός καί δι' αὐτό ὕψωσε κραυγήν διαμαρτυρίας, ζητώντας τήν ἀποκατάστασιν τῆς δημοκρατίας. Ἡ κυβέρνησις εἶχε δηλώσει ὅτι ἀποτελεῖ παρένθεσιν. Ὁ κ. Μήνης ἀνέμενε νά κλείσῃ ἡ παρένθεσις, ἀλλά ματαίως. Τότε προέβη εἰς τήν πρᾶξιν του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Μόνον ὁ κ. Μήνης ἀνέμενε;

ΜΑΡΤΥΣ: Ὁ ἀγών διά τήν ἐλευθερίαν δέν ἐπιδέχεται συμβιβασμούς. Ὁ καθένας ἐπιλέγει κάποιον τρόπον εἰς τόν ἀγῶνα αὐτόν. Ὁ κ. Μήνης ἐπέλεξε αὐτόν διά τόν ὁποῖον κατηγορεῖται. Ὁ Μαχάτμα Γκάντι τήν ἀπεργίαν πείνης.

ΠΡ.: Ἐσεῖς, ὁ ὁποῖος χρηματήσατε καί ὑπουργός, πιστεύετε ὅτι ἡ παράβασις τοῦ ποινικοῦ κώδικος εἶναι ὁ ἐνδεδειγμένος τρόπος;

ΜΑΡΤΥΣ: Παραβάσεις τοῦ ποινικοῦ κώδικος θά γίνωνται πάντοτε, ἐφ' ὅσον δέν ὑπάρχει ἐλευθερία.

Μετά τόν κ. Α. Κοκκέβην κατέθεσεν ὁ καθηγητής κ. Σπύρος Δοξιάδης. Ἀνεφέρθη κατ' ἀρχήν εἰς τό ἐπιστημονικόν ἔργον τοῦ κ. Παντελάκη, τόν ὁποῖον ἐχαρακτήρισεν «ἐπιστήμονα διεθνοῦς κύρους» καί προσέθεσε ὅτι τόν γνωρίζει ἐπί μίαν δεκαετίαν ὡς «μίαν ἀπό τάς καλυτέρας μορφάς τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου τῆς Ἑλλάδος».

ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (συνήγορος) Πιστεύετε ὅτι εἶναι δυνατόν νά προέβη ὁ κ. Παντελάκης εἰς ἐνεργείας μέ ἐγκληματικά κίνητρα;

ΔΟΞΙΑΔΗΣ: Βεβαίως, ὄχι. Ὁ κ. Παντελάκης προσεπάθησε νά ἐκφράσῃ τήν γνώμην του. Τά ἐλατήρια του εἶναι ὁπωσδήποτε πολύ ὑψηλοῦ ἐπιπέδου.

Ὁ κ. Ι. Πεσμαζόγλου

Ἐν συνεχείᾳ, κατέθεσεν ὁ κ. Ἰω. Πεσμαζόγλου, τέως ὑποδιοικητής τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος.

ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ: Γνωρίζω προσωπικῶς τόν κ. Παντελάκη. Ὀφείλω νά θέσω ὑπ' ὄψιν σας τήν σοβαρότητα καί τήν ἀκεραιότητά του. Αἱ ἐνέργειαί του δέν ἦτο δυνατόν νά ἐπιφέρουν κίνδυνον ζωῆς ἤ σωματικάς βλάβας. Ἀπετείνοντο πρός Ἀμερικανούς, οἱ ὁποῖοι κατέχουν ἀξιώματα εἰς τήν Ἑλλάδα. Τοῦτο πρέπει νά ἀνιχνευθῇ ἰδιαιτέρως. Κατά τήν γνώμην μου, ἐπράκειτο περί διαμαρτυρίας πρός ἐκπροσώπους μιᾶς κυβερνήσεως, οἱ ὁποῖοι μέ τάς πράξεις ἤ τάς παραλείψεις των βλάπτουν τό ἐθνικόν συμφέρον.

ΠΡ.: Ἐτοποθετήθησαν ὅμως βόμβαι καί εἰς τό κατάστημα Παπαγιάννη καί εἰς τήν Ἀρχιεπισκοπήν.

ΜΑΡΤΥΣ: Εἶναι εὔλογοι οἱ λόγοι.

ΠΡ.: Ἐσεῖς προσωπικῶς πιστεύετε ὅτι μέ τάς τοποθετήσεις βομβῶν εἰς τά αὐτοκίνητα ξένων ἀποστολῶν μεταβάλλεται ἡ πολιτική τῶν ξένων κρατῶν;

ΜΑΡΤΥΣ: Ὁ Ἀμερικανός ὑπουργός Ἐξωτερικῶν ἐδήλωσε τήν 27ην Αὐγούστου 1972, ὁμιλῶν περί Ἑλλάδος, ὅτι κάθε κράτος ἔχει τό καθεστώς πού ὁ λαός θέλει ἤ ἐπιτρέπει. Ὁ κ. Μήνης τοῦ ἀπέστειλε μήνυμα ὅτι δέν ἐπιτρέπει.

ΠΡ.: Ὁ Παντελάκης παραδέχθηκε στήν κατάθεσί του ὅτι ὑπῆρχε περίπτωσις προκλήσεως κινδύνου δι' ἀνθρωπίνας ζωάς.

Εἰς τό σημεῖον αὐτό ἠγέρθη ὁ κατηγορούμενος κ. Παντελάκης καί ἐδήλωσε:

«Τό παραδέχθηκα αὐτό εἰς τήν κατάθεσίν μου ὑπό φοβεράς συνθήκας, δεμένος σέ ἕναν πάγκο, χωρίς τά παντελόνι μου, ἐνῶ διωχετεύετο ἠλεκτρικόν ρεῦμα εἰς τά γεννητικά μου ὄργανα...».

ΠΡΟΕΔΡ.: Καλά, καλά, δέν εἶναι ἡ ὥρα.

ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ: Ὁ Ἀμερικανός πρόεδρος Τζέφερσον εἶχεν ἀναγράψει εἰς τόν θυρεόν του «Ἡ ἐξέγερσις κατά τῆς τυραννίας εἶναι ὑπακοή εἰς τόν Θεόν».

ΠΡΟΕΔΡ.: Δέν μᾶς ἐνδιαφέρουν αὐτά.

ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ (συνήγορος): Γιατί προέβη ὁ κ. Παντελάκης εἰς τάς πράξεις αὐτάς;

ΜΑΡΤΥΣ: Διότι εἶχε τήν αἴσθησιν τῆς βαθυτάτης ἀνωμαλίας πού ἐπικρατεῖ εἰς τόν τόπον του. Ὅ,τι ἔκανε, τό ἔκανε ἀπό συναίσθηση χρέους.

Ἀμερικανός καθηγητής

Ἐκλήθη ἀκολούθως νά καταθέσῃ μέσω διερμηνέως ὁ κ. Λεό Ἄϊζενμπεργκ, Ἀμερικανός καθηγητής πανεπιστημίου, ὁ ὁποῖος ἀνεφέρθη εἰς τό ἐπιστημονικόν ἔργον τοῦ κ. Παντελάκη καί προσέθεσε:

«Ὑπέθετα ὅτι θά ἐρχόμουν εἰς τήν Ἑλλάδα διά νά ἑορτάσω τήν ἐκλογήν του ὡς καθηγητοῦ Πανεπιστημίου. Μοῦ φαίνεται ἀπίστευτο ὅτι ἕνας ἄνθρωπος τῆς ἀξίας του εὑρίσκεται ἐνώπιον στρατιωτικοῦ δικαστηρίου. Πιστεύομε καί οἱ δύο ὅτι μόνο μέσα σέ μιά δημοκρατική κοινωνία μποροῦν τά παιδιά μας νά γίνωνται ἀληθινοί πολῖτες. Εἶναι πεποίθησή μου ὅτι μιά χώρα πού βάζει τούς καλύτερους ἀνθρώπους της στίς φυλακές, μειώνει τίς δυνατότητές της γιά τό μέλλον. Ἄν οἱ ἄνθρωποι αὐτοί ἀναγκάζονται νά ἐκδηλώνουν τίς πεποιθήσεις τους κάνοντας κρότους, θά πῇ ὅτι ἡ κυβέρνησίς τους δέν τούς ἐπιτρέπει νά ἐκφράζουν τίς ἀντιλήψεις τους».

ΠΡΟΕΔΡ.: Νά μή στενοχωριέστε τόσο πολύ. Νά στενοχωριέστε γιά τά ἐγκλήματα πού γίνονται στήν Ἀμερική.

ΜΑΡΤ.: Στήν Ἀμερική τά ἐγκλήματα διαπράττονται γιά τό χρῆμα ἤ μέ τήν προσδοκία κέρδους. Οἱ δύο αὐτοί κύριοι, ὅμως, δέν εἶχαν τίποτε να κερδίσουν μέ αὐτά πού ἔκαναν, μόνον νά χάσουν.

Ἐάν ἤμουν Γερμανός τό 1934...

ΠΡΟΕΔΡ.: Πρέπει δηλαδή νά διαπράττουν ἀδικήματα καί νά παραβιάζουν τούς νόμους;

ΜΑΡΤ.: Ὅταν ὑπάρχουν νόμοι πού ἀπαγορεύουν στούς πολῖτες νά ἐκφράζουν ἐλεύθερα τήν γνώμη τους, τότε θεωρῶ πιό σημαντικό νά παραβιάζωνται οἱ νόμοι παρά νά μήν ἐκφράζεται ἡ γνώμη. Καί ἕνας κακός ποινικός νόμος πρέπει νά παραβιάζεται. Ἄν ἤμουν Γερμανός πολίτης τό 1934, θά θεωροῦσα ὑποχρέωσή μου νά παραβιάζω τούς νόμους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Πολύ ἀτυχής ἡ παρομοίωσή σας.

ΜΑΡΤΥΣ: Τότε, ἄν θέλετε, τοποθετῆστε τό παράδειγμα στήν Ἑλλάδα τοῦ 1821. Πάντως καί σέ συνομιλίες μου μέ μέλη τῆς ἐδῶ ἀμερικανικῆς πρεσβείας, μοῦ ἐξεφράσθη ἀνησυχία διά τήν τροπήν τῆς καταστάσεως εἰς τήν Ἑλλάδα.

Ἀκολούθως κατέθεσε ὁ Ἑλβετός ἰατρός κ. Ζ. Μπένχαϊμ, ὁ ὁποῖος ἀνεφέρθη εἰς τό διεθνές ἐπιστημονικόν κῦρος τοῦ κ. Παντελάκη καί ἐν συνεχείᾳ ὁ Ἀμερικανός καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου Ντάρτμουθ κ. Σ. Μπλάκμαν.

Ὁ κ. Μπλάκμαν εἶπεν ὅτι ἡ ἰατρική σχολή τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Ντάρτμουθ ἐξήτασε τάς ἐπιστημονικάς ἐργασίας τοῦ κ. Παντελάκη καί τόν ἐξουσιοδότησε νά τοῦ προσφέρῃ ἕδραν καθηγητοῦ εἰς τό ἐν λόγῳ Πανεπιστήμιον. Ὁ Ἀμερικανός καθηγητής κατέληξε:

«Ἐάν ἐδῶ στήν Ἑλλάδα δέν χρειάζεσθε νά φροντίζουν τά παιδιά σας, θέλουμε νά πάρωμε τόν κ. Παντελάκη στήν Ἀμερική, νά φροντίζῃ τά δικά μας παιδιά».

350 ἀποστολές

Ἀκολούθως κατέθεσε ὁ μάρτυς ὑπερασπίσεως τοῦ κ. Μήνη ἀντιπτέ-

→ Συνέχεια εἰς τήν 8ην σελίδα

Ἡ συνέχεια τῆς ἔρευνας γιά τό ὁδικό δίκτυο θά δημοσιευθῇ στό αὐριανό φύλλο.

ΑΙ ΑΠΟΛΟΓΙΑΙ ΤΩΝ κ.κ. ΜΗΝΗ ΚΑΙ ΠΑΝΤΕΛΑΚΗ

Συνέχεια ἐκ τῆς 1ης σελίδος

τάγματος. Ὅταν ὑπῆρχε Δημοκρατία μήπως ξέρατε ποιοί μιλοῦσαν γιά τό 1—1—4;

ΜΗΝΗΣ: Φώναζα καί ἐγώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Πότε;

ΜΗΝΗΣ: Πρό τῆς δικτατορίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Τότε δέν ὑπῆρχε Δημοκρατία;

ΜΗΝΗΣ: Φωνάζαμε ἐπειδή ἠπειλεῖτο ἡ Δημοκρατία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ἀπό ποιούς; Ἀπό τόν Στρατό;

ΜΗΝΗΣ: Ὄχι. Ἀπό ἐκείνη τήν χοῦφτα τῶν ἀξιωματικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Μά ὁ κόσμος φώναζε 1—1—4 πρό τῆς 21ης Ἀπριλίου.

ΜΗΝΗΣ: Ὅλοι ἔλεγαν ὅτι ἐπίκειτο πραξικόπημα.

Ἐπαναλαμβάνω κ. Πρόεδρε ὅτι διαμαρτυρήθηκα ἐναντίον τῆς Δικτατορίας καί ἀγωνίστηκα ὑπέρ τῆς ἀξιοπρεπείας καί τῆς ἐλευθερίας. Παρήλασαν μάρτυρες ὑπερασπίσεως οἱ ὁποῖοι εἶπαν γιά τήν δρᾶσιν μου. Ἐγώ ὅμως εἶμαι ὑπερήφανος γιά τήν τελευταίαν δρᾶσιν μου....

ΠΡ.: Τό δικαστήριον δέν ἀμφισβητεῖ τήν δρᾶσιν σας τοῦ παρελθόντος. Σᾶς δηλώνει μάλιστα ὅτι τήν τιμᾶ. Ὅλοι οἱ Ἕλληνες, ἄλλοι πολύ καί ἄλλοι λίγο, ἐπολέμησαν. Δέν σημαίνει ὅτι θά ἀπαλλαγοῦν ὅταν διαπράξει ἀδικήματα τοῦ Ποινικοῦ Νόμου.

ΜΗΝΗΣ: Θεωρῶ ὅτι δέν ἦτο μόνο δικαίωμα ἀλλά καί ὑποχρέωση τοῦ κάθε Ἕλληνα πολίτη νά ἀντιτάξῃ ἀντιβία. Ὑποχρέωση ἔχει καί ὁ ἀξιωματικός πού θεωρεῖται ὑπηρέτης τοῦ λαοῦ. Ἀπό ὑπηρέτης ἔγινε δεσπότης.

ΠΡ.: Τί πιστεύετε, ἦτο δυνατόν νά προέλθῃ κίνδυνος εἰς πράγματα καί εἰς ἀνθρώπους; Εἰς αὐτό νά μᾶς ἀπαντήσετε. Τά ἐλαττήρια θά ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν διά τήν ποινικήν μεταχείρισιν ἐάν ἀποδειχθῇ ὅτι εἶσθε ἔνοχος.

Δέν ζητῶ ἐπιείκεια

ΜΗΝΗΣ: Δέν προσπαθῶ νά πετύχω μειωμένη ποινή ἤ ἐπιείκεια. Δέν ἐπικαλοῦμαι οὔτε τόν πρότερον ἔντιμο βίο μου. Καί παρακαλῶ τούς συνηγόρους μου νά μή τό ζητήσουν. Θεωρῶ τό διάστημα πού ἀναφέρεται στό κατηγορητήριο, τό καλύτερο τῆς ζωῆς μου.

ΠΡ.: Δέν μᾶς ἀπαντήσατε. Πῶς σκεφθήκατε;

ΜΗΝΗΣ: Δέν σκέφθηκα ἐπιπόλαια. Δέν ἤθελα νά ὑπάρχουν θύματα. Ἄν περιφρονοῦσα τήν ἀρχή αὐτή, δέν θά εἶχα κἄν συλληφθῆ. Δέν ἤθελα νά σκοτώσω παιδάκια πού τά θέλουν οἱ μάρτυρες κατηγορίας νά βρίσκονται τά μεσάνυκτα στίς ἀπαιδικές χαρές».

Τοποθέτησα 21 βόμβες. Περισσότερες ἀπ' ὅσες κατηγοροῦμαι. Δέν ἐξερράγησαν καί πῆγα ὁ ἴδιος καί τίς πῆρα.

Πήγαινα 10 καί περισσότερες φορές στό σημεῖο πού ἤθελα νά τοποθετήσω τό ἐκρηκτικό μηχάνημα. Δέν ἤθελα οὔτε γραντζουνιά νά γίνῃ σέ ἄνθρωπο. Καί δέν ἔγινε εὐτυχῶς γιά μένα καί δυστυχῶς γιά τούς κατηγόρους μου πού θέλουν νά ὑπάρχουν θύματα.

ΠΡ.: Κάνατε ζημιές εἰς πράγματα;

Μήνη γιά τήν κατασκευή καί γενικά γιά τόν μηχανισμό τοῦ ἐκρηκτικοῦ μηχανήματος. «Καί τυφλός νά τήν ἔπαιρνε στά χέρια θά τήν πέταγε», εἶπεν ὁ κ. Μήνης.

ΠΡ.: Ἡ ἔκρηξις εἰς τά καταστήματα Παπαγιάννη; Ἐάν περνοῦσε κάποιος;

ΜΗΝΗΣ: Εἶχε τοποθετηθῆ εἰς τόν κάδο ἀπορριμμάτων, ὁ ὁποῖος βρισκόταν στό βάθος. Τά τζάμια ἔσπασαν ἀπό τά ἀέρια. Θά πρέπει, ὅμως, νά σᾶς πῶ γιατί τίς τοποθέτησα.

ΠΡ.: Μᾶς τά εἴπατε. Ἀγωνισθήκατε γιά τήν Δημοκρατία καί τήν Ἐλευθερία.

ΜΗΝΗΣ: Βεβαίως γιά νά σταματήσῃ ἡ τυραννία...

ΠΡ.: Δέν τά θέλουμε αὐτά.

ΜΗΝΗΣ: Μετά τήν σύλληψή μου διαπίστωσα πράγματα πού δέν τά εἶχα φαντασθῆ...

ΠΡ.: Δέν μᾶς ἐνδιαφέρουν οἱ ἐμπειρίες σας.

ΜΗΝΗΣ: Δέν μποροῦν νά λένε ὅτι οἱ σκοποί μου εἶναι ταπεινοί. Ὅτι «κεῖμαι πουλημένος καί ἄπατρις...

ΠΡ.: Δέν θέλομεν περαιτέρω κάλυψιν τῶν αἰτίων.

Ὄχι αὐτά

ΜΗΝΗΣ: Θέλω νά σᾶς πῶ ὅτι συνελήφθην τήν 22α Ἀπριλίου 1972. Ἔγινε ἡ ἀνάκριση, προφυλακίσθηκα στόν Κορυδαλλό. Μετά ἀπό τόν Κορυδαλλό μεταφέρθηκα στήν...

ΠΡ.: Δέν τά θέλωμε αὐτά.

ΜΗΝΗΣ: Μά ἀφοῦ δέν τά ξέρετε πῶς λέτε ὅτι δέν τά θέλετε;

ΠΡ.: Ἐάν δέν εἴχατε ὁμολογήσει καί μοῦ λέγατε τώρα ὅτι ὅσα καταθέσατε εἶναι προϊόν βίας θά τό συζητούσαμε. Τώρα, ὅμως, χάνουμε χρόνο.

ΜΗΝΗΣ: Ἐνδιαφέρουν, ὅμως, ἐμένα. Διαπίστωσα ὅτι ὁ Ἑλληνικός Στρατός βασανίζει...

ΠΡ.: Δέν τά θέλωμε σᾶς εἶπα.

ΜΗΝΗΣ: Νά βασανίζομαι ἀπό ἀξιωματικούς καί...

ΠΡ.: Σταματῆστε. Δέν τά θέλουμε.

ΜΗΝ.: Μέ βασάνισαν. Ἔμεινα 111 ἡμέρες στήν ΕΣΑ. Μέ εἶχαν 11 ἡμέρες ὄρθιο. Μέ κτυποῦσαν ἀπό τά πόδια μέχρι τό κεφάλι...

ΠΡ.: Κύριε Μήνη δέν τά θέλουμε. Σταματῆστε.

ΜΗΝ.: Ἀντιδίκησα μέ τήν δικτατορία καί...

ΠΡ.: Πράξεις θέλουμε ἐδῶ κ. κατηγορούμενε...

ΜΗΝ.: Αὐτές δέν εἶναι πράξεις βίας;

ΠΡ.: Εἶσθε ἀξιωματικός μέ πλουσίαν δρᾶσιν. Ἀφῆστε τα αὐτά.

ΜΗΝ.: Ὑπερηφάνεια αἰσθάνομαι γιά τήν σημερινή δρᾶσι καί ὄχι γιά τήν περίοδο τοῦ 1940—1950. Ἐπειδή ἀντιδίκησα μέ τήν δικτατορία...

ΠΡ.: Δέν τά θέλω αὐτά. Δέν ἐπέτρεψα ποτέ εἰς καμμίαν περίπτωσιν νά μιλήσουν διά βασανιστήρια. Δέν θά κάνω διάκρισιν τώρα. Κάνετε μίαν δημοσίευσιν.

ΜΗΝ.: Ἐπολέμησα κ. πρόεδρε, τραυματίσθηκα, ἀλλά αὐτά πού πέρασα στήν ΕΣΑ θά τά θυμᾶμαι ἐγώ καί τά παιδιά μου ὅλη μας τή ζωή. Συνήθισα ὄρθιος...

ΠΡ.: Σταματῆστε.

ΜΗΝ.: Σχεδόν φύτρωσα. Μέ κτυποῦσαν παιδιά 20 χρονῶν. Γιά ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ποῦ θά τά πῶ αὐτά;...

ΜΑΓΚΑΚΗΣ (συνήγορος): Ὁ κ. Μήνης δέχεται κ. πρόεδρε τά πάντα. Παρακαλῶ λοιπόν νά τόν ἀφήσετε νά ἀναπτύξῃ χωρίς διακοπές τήν ἀπολογία του καί νά ἀναφερθῇ εἰς τά ἐλατήρια.

ΠΡ.: Τά εἶπε. Δέν θά ἐπιτρέψω νά φύγῃ ἀπό τό θέμα.

ΜΑΓΚΑΚΗΣ: Γνωρίζετε ἀλλά γνωρίζω καί ἐγώ τήν δικονομίαν. Ζητῶ ἀπό ἕνα τακτικόν δικαστήν, ἀπό ἕνα ἐφέτην νά ἐπιτρέψῃ εἰς τόν κατηγορούμενον νά ἀπολογηθῇ χωρίς διακοπές.

ΠΡ.: Νά μή φεύγῃ, ὅμως, ἀπό τό θέμα.

ΜΑΓΚΑΚΗΣ: Ἡ ὑπεράσπισις πιστεύει ὅτι δέν ἔφυγε ἀπό τό θέμα.

ΠΡ.: Ἀνεπτύχθησαν ἐν πλάτει τά ἐλατήρια κατά τήν κρίσιν τοῦ προεδρεύοντος. Ἐκτός καί ἐάν ἀναφέρεσθε εἰς τό δικαστήριον.

ΜΑΓΚΑΚΗΣ: Βεβαίως, διότι δέν ἐπετράπη εἰς τόν κατηγορούμενον νά ἀπολογηθῇ.

Ὁ πρόεδρος κ. Καραχάλιος συσκέπτεται μετά τῶν στρατοδικῶν ἐπί τῆς ἕδρας καί ἀνακοινώνει:

«Τό δικαστήριον κρίνει ὅτι δέν χρειάζεται μεγάλη ἀνάπτυξις».

ΜΑΓΚΑΚΗΣ: Ὁ κ. Μήνης ἔχει νά καταθέσῃ μίαν δήλωσιν διά τά βασανιστήρια πού ὑπέστη.

ΠΡ.: Νά τήν καταθέσῃ εἰς τόν γραμματέα.

ΜΑΓΚΑΚΗΣ: Θά κάνω χρῆσιν εἰς τήν ἀγόρευσίν μου.

ΠΡ.: Δέν ἀνεγνώσθη...

ΜΑΓΚΑΚΗΣ: Τότε νά ἀναγνωσθῇ.

ΠΡ.: Δέν θά ἀναγνωσθῇ.

ΜΑΓΚΑΚΗΣ: Ἐσεῖς διατάσσετε. Πάντως, ἡ ὑπεράσπισις δηλώνει ὅτι ὁ κ. Μήνης κατόπιν βασανισμοῦ εἶπεν ὅτι ἐμύησε τόν κ. Παντελάκη.

ΠΡ.: Ὁ Παντελάκης ἦτο εἰς τάς τοποθετήσεις.

ΜΗΝΗΣ: Μόνο σέ ὡρισμένες.

ΠΡ.: Τί λέτε κ. Παντελάκη;

ΠΑΝΤΕΛΑΚΗΣ: Θά τά πῶ εἰς τήν ἀπολογία μου.

ΜΗΝΗΣ: Συναποφασίσαμε.

ΠΡ.: Δέχομαι ὅτι δέν μυήσατε τόν κ. Παντελάκη. Ἔχετε τίποτε ἄλλο, κ. συνήγορε;

ΜΑΓΚΑΚΗΣ: Ἐγώ ὄχι. Ἐάν ὁ κ. Μήνης ἔχῃ τίποτε ἄλλο πού συνδέεται μέ βασανιστήρια μπορεῖ νά τό πῇ αὐτός.

ΠΡ.: Ἀφῆστε τα αὐτά κ. συνήγορε.

ΜΑΓΚΑΚΗΣ: Τί νά ἀφήσω κ. πρόεδρε; Ὁ κ. Μήνης μποροῦσε νά ρωτήσῃ γιά ποιόν λόγο ἔμεινε στήν Ε.Σ.Α. 111 ἡμέρες;

ΠΡ.: Λέτε πάρα πολλά κ. συνήγορε.

ΜΑΓΚΑΚΗΣ: Ἐάν τό ἀποφασίσετε μπορῶ νά σταματήσω. Σάν ὑπερασπιστής κάνω τό καθῆκον μου.

ΜΗΝΗΣ: Ὅπως ὅλος ὁ ἑλληνικός λαός ἔτσι καί γώ πιστεύω...

ΠΡ.: Γιατί γενικεύετε; Μέ ρωτήσατε ἐμένα;

ΜΗΝΗΣ: Ἔστω. Ἡ μεγίστη πλειοψηφία. Μία χοῦφτα ἄνθρωποι εἶναι οἱ ἄλλοι.

ΠΡΟΕΔΡ.: Γιά κάντε μου τήν χάρη.

ΜΗΝΗΣ: Μά συνεχῶς τήν χάρη σᾶς κάνω. Θά μέ ἀφήσετε ἐπί τέλους νά ἀπολογηθῶ;

ΠΡΟΕΔΡ.: Στήν γαλλική πρεσβεία γιατί βάλατε βόμβα;

ΜΗΝΗΣ: Διότι ἦλθε ὁ Γάλλος ὑφυπουργός Ἐξωτερικῶν. Ἦταν ὁ πρῶτος ἐπίσημος ξένος πού ἐρχόταν καί ἀνεγνώριζε τούς πραξικοπηματίες. Καί ἄν ἤμουν ἐλεύθερος θά ἔβαζα καί στήν γερμανική πρεσβεία, ὅταν θά ἔλθῃ ὁ Σέελ.

ΠΡΟΕΔΡ.: Στήν Ἀρχιεπισκοπή γιατί βάλατε βόμβα;

ΜΗΝΗΣ: Γιά νά διαμαρτυρηθῶ γιά τήν παρέμβαση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου στό Κυπριακό.

ΠΡΟΕΔΡ.: Ἀρκετά, ἀρκετά. Ἀρκοῦν αὐτά γιά νά σχηματίσω γνώμη γιά τό πρόσωπό σας.

ΜΗΝΗΣ: Αὐτό δέν μέ ἐνδιαφέρει. Δέν ἐζήτησα τήν ἐπιεικιά σας.

Β. ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ: Οἱ πράξεις σας εἶναι ἐγκληματικές, κατά τόν Ποινικό Κώδικα.

ΜΗΝΗΣ: Ἐγώ τίς θεωρῶ ἡρωϊκές, αἰσθάνομαι ὑπερηφάνεια γι' αὐτές.

ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΗΣ: Πότε ἀρχίσατε τήν ἔκνομον μετεπαναστατικήν δραστηριότητα;

ΜΗΝΗΣ: Ἀπό τίς 8)2)71.

ΣΤΡΑΤ.: Γιατί δέν βγαίνατε στίς 22 Ἀπριλίου στό βουνό, γιατί δέν κάνατε κάτι;

ΜΗΝΗΣ: Ἐγώ ὁ ἴδιος τόν κατηγορῶ τόν ἑαυτό μου πού δέν ἄρχισα ἀπό τότε. Ἄν θέλετε κατηγορεῖστε με καί ἐσεῖς γι' αὐτό.

ΣΤΡΑΤ.: Τί σᾶς ὡδήγησε εἰς τό νά τοποθετήσετε βόμβες;

ΜΗΝΗΣ: Τίς τοποθέτησα γιά νά βγῶ ἀπό τόν γύψο. Ἀρκετά ἔμεινα ἀκίνητος. Φθάνει.

Μετά τό πέρας τῶν ἐρωτήσεων τῶν στρατοδικῶν, ἐδημιουργήθη ἐπεισόδιον μεταξύ τοῦ προέδρου τοῦ Στρατοδικείου κ. Καραχάλιου καί τοῦ συνηγόρου τοῦ Μήνη κ. Γ. Μαγκάκη, ὅταν ὁ τελευταῖος ἠρώτησε τόν κατηγορούμενον διά τό θέμα τῆς τιμωρίας του εἰς τήν Μέση Ἀνατολήν, μετά τό ἐπεισόδιον μέ τάς στολάς.

ΠΡΟΕΔΡ. (εἰς ἔντονον ὕφος): Ἀπαγορεύω τήν ἐρώτησιν κ. συνήγορε. Τήν ἀπαγορεύω. Ἀρκετά ἀσχοληθήκαμε μέ αὐτά.

ΜΑΓΚΑΚΗΣ: Ἀποχωρῶ τῆς αἰθούσης αὐτῆς, διότι δέν εἶναι δυνατόν νά μοῦ ἀπαγορεύεται διαρκῶς νά ἀσκῶ τά καθήκοντά μου.

Μέ παρέμβασιν τοῦ ἐκ τῶν συνηγόρων κ. Κανελλόπουλου ὁ πρόεδρος ἠρώτησε ὁ ἴδιος τόν κ. Μήνην.

ΜΗΝΗΣ: Τό ἐπεισόδιο ἐδημιουργήθη ὅταν οἱ Ἄγγλοι ἤθελαν νά μᾶς πάρουν τίς στολές μας, γιά νά μήν πολεμήσωμε. Ἐγώ ἀντετάχθην καί γι' αὐτό τιμωρήθηκα πειθαρχικῶς.

Ἡ ἀπολογία τοῦ κ. Παντελάκη

Μετά τό πέρας τῆς ἐν μέσῳ συνεχῶν διακοπῶν ἀπολογίας τοῦ κ. Μήνη ἐκλήθη νά ἀπολογηθῇ ὁ δεύτερος κατηγορούμενος κ. Παντελάκης. Ὁ κ. Παντελάκης, ἀπολογούμενος, εἶπε τά ἑξῆς:

«Τό γεγονός ὅτι τήν στιγμήν αὐτήν βρίσκομαι κατηγορούμενος ἐνώπιόν σας εἶναι ἀποτέλεσμα τῶν ὅσων πιστεύω. Ἀπό τά ἰδεώδη μου αὐτά δέν ἀπομακρύνθηκα ποτέ καί πάντοτε θεωροῦσα ὑποχρέωσή μου νά ζῶ καί νά δρῶ σάν ὑπεύθυνο ἄτομο.

Θά ἀναφερθῶ, μέ συντομία, στήν ἀρχή στά παιδικά μου χρόνια. Γεννήθηκα στήν Ἀθήνα καί εἶχα τήν τύχη νά ζήσω σέ ἕνα πολύ εὐτυχισμένο οἰκογενειακό περιβάλλον. Οἱ γονεῖς μου προσπάθησαν νά μέ κάνουν ἕναν ἐλεύθερο ἄνδρα, ἕναν ἄνθρωπο μέ ἀρχή καί πίστη στήν ἐλευθερία.

Θά ἀναφερθῶ εἰδικά στήν μάννα μου, πού ἔχει πεθάνει. Ἡ μάννα μου, ἡ Ἔλμινα Παντελάκη, ἦταν ψυχή καί πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου Ἑλληνίδων, μέλος τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου τοῦ Δήμου Ἀθηναίων καί ἕνα ἄτομο μέ βαθειές φιλελεύθερες ἰδέες, μέ βαθειά προσήλωση στό κοινωνικό σύνολο. Ἦταν τό παράδειγμα τοῦ ἀνθρώπου, πού αἰσθάνεται καθῆκον του τήν ἐνασχόληση μέ τά κοινά, τήν ἐθελοντική προσφορά.

Ἀπό τίς πρῶτες μου ἐμπειρίες ὅταν ἤμουν παιδί εἶναι ἡ ὀδυνηρή δικτατορία τῆς 4ης Αὐγούστου. Ἤμουν λυκόπουλο τότε καί θυμᾶμαι ὅτι γύρισα στό σπίτι μου κλαίγοντας ὅταν ὁ Μεταξᾶς διέλυσε τούς προσκόπους. Μετά ἦλθαν τά χρόνια τοῦ πολέμου καί τῆς κατοχῆς. Δυστυχῶς ἤμουν πολύ μικρός γιά νά λάβω μέρος στήν ἀντίσταση, ἀλλά καί ἀρκετά μεγάλος γιά νά νοιώσω τί θά πῇ φασισμός, τί θά πῇ καταπίεση, καί τί μεγάλο ἀγῶνα χρειάζεται ἡ κατάκτηση τῆς ἐλευθερίας.

Δέν θέλω νά ἀναφερθῶ καθόλου στίς σπουδές μου καί στήν καριέρα μου. Πιστεύω ὅτι ἕνας ἐπιστήμονας πρέπει νά εἶναι καί σκεπτόμενος ἄνθρωπος. Πιστεύω ἀκόμη ὅτι εἶναι καθῆκον κάθε πολίτου νά ἐνδιαφέρεται γιά τά κοινά.

ΠΡ.: Ἀφῆστε τα αὐτά, προχωρεῖτε.

ΠΑΝΤΕΛ.: Μή μέ διακόπτετε κύριε Πρόεδρε, ἀφῆστε με νά ἀπολογηθῶ.

Δέν θά ἐπέτρεπα ποτέ στόν ἑαυτό μου νά ξεπουλήσω τίς ἰδέες μου γιά τήν καλοπέρασή μου. Δέν ἤθελα νά ἀσχολοῦμαι μέ τό ποδόσφαιρο, ὅπως προσπαθοῦν νά μᾶς κάνουν αὐτοί πού μᾶς κυβερνοῦν. Ἀλλά φαίνεται ὅτι καί ἐδῶ ἀπέτυχαν. Ἀπό τά ἐλπιδοφόρα μηνύματα τῆς νεολαίας, ὅπως τά διαβάζω στίς ἐφημερίδες, φαίνεται ὅτι καί ἄλλοι δέν ἀσχολοῦνται μέ τό ποδόσφαιρο.

ΠΡ.: Ἀφῆστε τα αὐτά. Δέν σᾶς ἐνδιαφέρουν.

ΠΑΝΤΕΛ.: Μέ ἐνδιαφέρουν ἀπόλυτα, ὡς Ἕλληνα πολίτη.

Κριτές μου δέν εἶσθε μόνον ἐσεῖς. Εἶναι καί ὅλοι ἐκεῖνοι, πού μέ γνωρίζουν...

ΠΡ.: Κριτής εἶναι τό δικαστήριο, ὄχι ὁ λαός.

ΠΑΝΤΕΛ.: Ναί ὅμως ἐμένα μέ ἐνδιαφέρει πάρα πολύ ἡ γνώμη τοῦ κόσμου.

Στό κατηγορητήριο κατηγοροῦμαι ὅτι παιδαριωδῶς ἀπέβλεπα στήν πρόκληση θορύβου. Ἄς φθάσωμε λοιπόν καί στόν σκοπό. Ἄν εἴχαμε σκοπό νά προκαλέσωμε θύματα ἀποτύχαμε οἰκτρά. Ἔγιναν 15 ἐκρήξεις. Καί οὔτε γρατζουνιά. Εἴχαμε λάβει ὅλα τά ἀπαραίτητα μέτρα. Οἱ ἐκδηλώσεις αὐτές ἦταν ἐκδηλώσεις ἀντιδράσεως γιά τήν κατάργηση τῆς δημοκρατίας. Σέ ἕναν τόπο πού δέν ὑπάρχουν οἱ στοιχειώδεις ἐλευθερίες, δέν ὑπάρχουν ἐκλογές, τότε ἐκεῖ περιορίζονται ἀφάνταστα οἱ τρόποι ἀντιδράσεως. Καί σέ ἀνώμαλες καταστάσεις οἱ πολῖτες καταφεύγουν σέ ἀνορθόδοξες ἀντιδράσεις. Εἶμαι ἐναντίον τῆς βίας...

ΠΡ.: Θεωρητικῶς.

ΠΑΝΤΕΛ.: Καί πρακτικῶς. Θεωρῶ καθῆκον κάθε πολίτη νά ἀντιδράσῃ καί νά ὑπερασπίσῃ τό νόμιμο πολίτευμα τῆς χώρας του. Γιά τήν ἐλευθερία χρειάζονται ἀγῶνες, χρειάζονται θυσίες.

Στίς 21 Ἀπριλίου κατελύθη βίαια...

ΠΡ.: Ἀφῆστε τα αὐτά.

ΠΑΝΤΕΛ.: Μά μέ ρωτᾶτε γιά τήν βία. Τό πολίτευμα κατελύθη βίαια ἀπό μιά ἔνοπλη μειοψηφία καί...

ΠΡ.: Ἀρκετά εἴπατε. Δέν θά σᾶς ἀφήσω περισσότερο. Οὔτε καί τόν κ. Μήνη τόν ἄφησα.

ΠΑΝΤΕΛ.: Δέν πρόκειται πάντως ἐγώ νά παραπονεθῶ ἄν τόν ἀφήσετε.

ΠΡ.: Δέν μέ ἐνδιαφέρουν αὐτά. Προχωρῆστε.

ΠΑΝΤΕΛ.: Μά πῶς νά προχωρήσω ἀφοῦ δέν μέ ἀφήνετε.

ΠΡ.: Δέν θέλω τίποτε ἄλλο ἐπ' αὐτῶν.

ΠΑΝΤΕΛ.: Κάτι δέν πάει καλά...

ΠΡ.: Τά εἴπατε αὐτά. Πᾶμε παρακάτω. Δέν σᾶς ἐπιτρέπω.

ΠΑΝΤΕΛ.: Ὁ θόρυβος εἶχε σκοπό νά προβληματίσῃ τήν κοινή γνώμη ἐδῶ καί στό ἐξωτερικό. Ἐκτιμῶ ἀπεριόριστα τόν ἀμερικανικό λαό. Διαφωνῶ ὅμως ἀπόλυτα μέ τήν ἐπίσημη πολιτική τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἔναντι τῆς Ἑλλάδος.

ΠΡ.: Ἔχετε νά πῆτε τίποτε ἄλλο κ. Παντελάκη. Δέν τά θέλουμε κύριε ἄν καλῶς ἤ κακῶς ἡ Ἀμερική ἀκολουθεῖ τήν ἄλφα ἤ βῆτα πολιτική. Ἄλλο τίποτε ἔχετε νά πῆτε γιά τήν κατηγορία;

ΠΑΝΤΕΛ.: Τό κατηγορητήριο ἀναφέρει συγκεκριμένα ὅτι βάλαμε τίς βόμβες στά αὐτοκίνητα τῶν Ἀμερικανῶν καί θά ἀνατραπῇ τό ἐδῶ κοινωνικό καθεστώς. Δηλαδή τό κοινωνικό καθεστώς τῆς Ἑλλάδος. Οὔτε καί ἀμερικανική ἀποικία νά εἴμασταν.

ΠΡ.: Εἴπαμε, ἀφῆστε τα αὐτά.

ΠΑΝΤΕΛ.: Γνώρισα τόν Τάσο Μήνη, αὐτόν τόν θαυμάσιο ἄνθρωπο, ὅταν, ὡς ἰατρός, ἐπισκέφθηκα τό παιδί του. Συζητήσαμε καί συμφωνήσαμε ὅτι ἔπρεπε νά τοποθετηθοῦν βόμβες. Ἡ πρώτη κοινή μας ἐκδήλωση ἦταν στήν ἄφιξη τοῦ ντέ Λιπκόφσκυ. Θέλαμε νά διαμαρτυρηθοῦμε...

ΠΡ.: Γιατί νά διαμαρτυρηθῆτε; Δικαίωμά του ἦταν νά ἔλθῃ.

ΠΑΝΤΕΛ.: Διαμαρτυρήθηκα, διότι ἦλθε ἐδῶ γιά νά ὑποστηρίξῃ μία παράνομη κυβέρνηση. Κακῶς ἦλθε καί γι' αὐτό βάλαμε τότε βόμβα.

ΠΡ.: Καί πιστεύετε ὅτι μέ τήν κροτίδα θά ἄλλαζε δρομολόγιο ὁ κ. Λιπόφσκυ;

ΠΑΝΤΕΛ.: Ἤθελα νά ἀναρωτηθῇ γιατί ὑπῆρξε αὐτή ἡ κροτίδα.

ΠΡ.: Καί νομίζετε ὅτι τόν ἐνδιέφερε τόν κ. Λιπόφσκυ;

ΠΑΝΤΕΛ.: Ξέρω ὅτι τόν ἐνδιέφερε καί τόν προβλημάτισε.

Ἀκολούθως ἀνεφέρθη στίς ἄλλες τοποθετήσεις μηχανημάτων καί προσέθεσε: «Δέν δέχομαι ὅτι μέ ἐμύησε ὁ κ. Μήνης. Εἶμαι ἀρκετά μεγάλος γιά νά ξέρω τί κάνω. Εἶναι ψευδές ὅτι μέ ἐμύησε ὁ κ. Μήνης καί ὅτι δέν ἐγνώριζα ποῦ ἔβρισκε τίς κροτίδες. Καθ' ὑπαγόρευση ἐγράφησαν αὐτά στήν ἀπολογία μου. Ἐστράφην ἐναντίον ἑνός τυραννικοῦ καθεστῶτος πού φιμώνει τόν λαό καί ἐκπαιδεύει βασανιστές».

ΠΡ.: Δέν τά θέλω αὐτά.

ΠΑΝΤΕΛ.: Πῶς δέν τά θέλετε; Δέν θά προέβαινα ποτέ σέ τέτοιες πράξεις κάτω ἀπό ἕνα ἐλεύθερο καθεστώς. Εἶπε ὁ κ. Γιαννικόπουλος ὅτι εἶμαι ἀναρχικός. Εἶναι ψέμμα. Ἰδεώδη ἔχω. Πιστεύω στήν ἐλεύθερη ἔκφραση σκέψεως καί στήν ἐκλογή τῶν ἡγετῶν ἀπό τόν λαό.

Καί συνέχισε: «Ἀκούσατε ὅτι τό 1967 μοῦ ἐδόθη ἡ δυνατότης νά σταδιοδρομήσω στό ἐξωτερικό. Μετά ἀπό ὥριμη σκέψη καί ἀνάμεσα στούς τρεῖς δρόμους, τῆς φυγῆς ἀπό τόν τόπο αὐτό, τῆς παραμονῆς στόν τόπο αὐτό μέ τό κεφάλι σκυφτό καί τῆς παραμονῆς στόν τόπο αὐτό μέ τό κεφάλι ψηλά, προτίμησα τήν τελευταία λύση. Αἰσθάνθηκα, ὅμως, φοβερή λύπη ὅταν νέοι ἄνθρωποι μοῦ κατέβασαν τά πανταλόνια, ἐκεῖ ὅπου ἐκρατούμην καί θέλησαν νά μέ ἐξευτελίσουν. Δέν κατάφεραν ὅμως νά μέ ἐξευτελίσουν».

ΠΡ.: Στήν ἀπολογία σας λέτε...

ΠΑΝΤΕΛ.: Μή διαβάζετε αὐτό τό χαρτί. Εἶναι ψευδῆ τά ὅσα λέγονται. Μέ εἶχαν ξαπλωμένο καί ὁ κ. Κλωνάρης μοῦ ἔπαιρνε μέ τήν βία κατάθεση.

ΠΡ.: Μήν ἐξάπτεσθε. Ἐμεῖς πρέπει νά εἴμαστε ψύχραιμοι γιατί θα κρίνουμε τήν τύχη σας.

ΜΗΝΗΣ: Ποιά τύχη μας; Ἄν ἀκούσω ἀπαλλαγή θά πάω νά αὐτοκτονήσω. Τί θέλετε νά σᾶς πῶ; «Ζήτω ἡ 21η Ἀπριλίου»; Νά καταργήσουμε ὅλες τίς γιορτές καί νά ἔχουμε μόνο τήν 21η Ἀπριλίου γιά γιορτή; Θέλετε νά ἀκοῦτε αὐτούς πού σᾶς λένε: «τί ὡραῖα περάσαμε στήν ΕΣΑ»; Ε, ὄχι. Δέν θά τά ἀκούσετε αὐτά ἀπό ἐμᾶς. Καί ἀπό σεβασμό πρός τήν δικαιοσύνη σᾶς τά λέω αὐτά.

ΒΑΣ. ΕΠΙΤΡ.: Γιατί εἰδοποιούσατε μετά ἀπό κάθε ἔκρηξη τά ξένα πρακτορεῖα;

ΠΑΝΤΕΛ.: Γιά πρόκλιση θορύβου καί προβληματισμό.

ΒΑΣ. ΕΠΙΤΡ.: Μήπως γιά νά δείξετε ὅτι ἡ Ἑλλάδα ἀναρχοκρατεῖται;

ΠΑΝΤΕΛ.: Ὄχι.

ΒΑΣ. ΕΠΙΤΡ.: Καί δέν θά ἐδίδετο στό ἐξωτερικό ἡ ἐντύπωση ὅτι ἡ Ἑλλάδα ἀναρχοκρατεῖται;

ΠΑΝΤΕΛ.: Ὄχι. Ἁπλῶς ὅτι ὁ κόσμος δέν δέχεται τήν τυραννία.

ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΗΣ: Πρό τῆς συναντήσεώς σας μέ τόν κ. Μήνη, ἀντίσταση κάνατε;

ΠΑΝΤΕΛ.: Ἀνάκριση μοῦ κάνετε;

ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΗΣ: Ἐρωτῶ γιά νά δῶ μήπως παρασυρθήκατε.

ΠΑΝΤΕΛ.: Δέν παρασύρθηκα.

Στό σημεῖο αὐτό τό δικαστήριο διέκοψε γιά σήμερα στίς 8.30 π.μ.